

Useat vanhat beirutilaiset talot romahtivat ja autot romutuivat lähes täysin elokuun räjähdyksessä.

Välimeren pohjukalla hätä kasvaa

AKYSillä on ollut pitkään tiivis kansalaisjärjestöjen välinen kontakti Palestiinaan ja Libanoniin. Molemmissa maissa on tilanne kehittynyt todella ahdistavaksi.

Kansainvälisen oikeuden vastaisesti Israel ei ole antanut palestiinalaispakolaisille ja heidän jälkeläisilleen paluumahdollisuutta kotiseudulleen. Libanonin palestiinalaispakolaisten leirit ovat jo pitkään olleet ylikansoitettuja. AKYS on tukenut Libanonin palestiinalaispakolaisia vuosikymmeniä.

Köyhyys on Libanonissa lisääntynyt dramaattisesti, mikä ajaa ihmisiä mielenosoituksiin ja tuntuu suuresti palestiinalaisleireissäkin. Ruuan puute ja nälkä toivat kerjäläiset katukuvaan jo ennen Beirutin sataman ruokavaraston tuhoutumista räjähdyksessä 4.8.2020. Räjähdys painoi Libanonin talouden pohjalukemiin, mutta olojen heikentymiseen on ollut muitakin, pitempiäaikaisia syitä. Suomen Lähi-idän instituutissa Beirutissa työskentelevä tutkija Taavi Sundell osoittaa syyttävällä sormellaan Libanonin omaa korruptoitunutta eliittiä kohden.

Vuosien mittaan Yhdysvallat ja Israel ovat teh-

neet palestiinalaisten elämän yhä uhanalaisemmaksi. USA:n presidentti Donald Trump aloitti vaalivuoden julistamalla Israelin ja Palestiinan konfliktin ratkaisuksi ”vuosisadan diilin”, joka toteutuessaan antaisi Israelille likipitään kaiken sen haluaman ja veisi palestiinalaisilta kaikki mahdollisuudet itsemääräämisen saavuttamiseen.

Elokuussa palestiinalaisten ahdinkoa lisäsi arabimaiden rintaman avoin rikkoutuminen Trumpin hallinnon voimakkaasti ajamien Arabiemiraattien ja Bahrainin Israelin kanssa tekemien diplomaattisopimusten muodossa. Israelin raaka imperialismi voimistuu Yhdysvaltain aktiivisen tuen ja nuhteita antavan EU:n passiivisuuden turvin.

Euroopan unioni ja Suomi sen osana ovat kantaneet hyvin huonosti vastuunsa laittoman miehityksen ja siihen kytkeytyvien kansainvälisen lain ja ihmisoikeuksia polkevien rikosten vastaisessa toiminnassa. EU:n omat säännöt ja kansainvälinen laki velvoittavat EU:ta olemaan mitenkään tuematta miehitystä ja laittomia siirtokuntia. Siitä huolimatta assosiaatiosopimuksen ihmisoikeuskäskälät on sivuutettu, kauppaa siirtokuntien kanssa

ei ole kielletty, asekauppa jatkuu ja sotarikoksiin osallistuneille aseteollisuusyrityksille jaetaan EU:n tutkimus- ja kehitysrahoitusta.

Poliitikkojen on helppo väistää vastuutaan, kun maissa ollaan yleensäkin huonosti tietoisia valtioiden kansainvälisistä velvoitteista ja siitä, mitä Palestiinassa todella tapahtuu. Tässä medialla on suuri vastuu. Palestiina-uutisointi on nykyisin niukkaa eikä puutu alueella tapahtuviin järjestelmällisiin laittomuuksiin. Helsingin Sanomat on viime vuosina säännöllisesti hylännyt AKYSin lähettämät Palestiina-aiheiset mielipidekirjoitukset. Pyynnöistä huolimatta syitä siihen ei ole kerrottu. Kyseessä lienee tietoinen haluttomuus välttää aiheita, erityisesti Israelin tekemiä laittomuuksia ja Euroopan osavastuuta niissä. Voisikin olla hyväksi, jos muutkin tilanteesta huolestuneet lähestyisivät mediaa kirjoituksillaan ja vaatimuksillaan.

10.10.2020

Ilona Junka
puheenjohtaja

Libanonin totuuden hetki

3. heinäkuuta 2020. Mies kävelee Beirutin Hamran kaupunginosan vilkkaalla pääkadulla sijaitsevan Dunkin' Donuts ravintolan eteen ja ampuu itsensä kuoliaksi. Rintaansa hän on kiinnittänyt kopion puhtaasta rikosrekisteristään, johon on kirjoittanut seuraavan katkelman **Ziad Rahbanin** Ana moush kafer -kappaleesta: *En ole syntinen, mutta näkemäni nälkä on synti.*

1. elokuuta 2020. Libanonilainen MTV -kanava esittää maan armeijan vuosittaisen juhlapäivän kunniaksi järjestetyn konsertin. Konsertin ohjelmistossa on **Majida El Roumin** Ya Beirut -kappale, jossa lauletaan vallankumouksen nousevan surun kohdusta. Tämä kielikuva on kuulijoiden yllätykseksi muutettu seuraavaan muotoon: *la la la la.*

31. elokuuta 2020. Ranskan presidentti **Emmanuel Macron** saapuu toistamiseen Beiruttiin sitten 4. elokuuta satamassa tapahtuneen tuhoisan räjähdysen. Yli viisikymmentä tuhatta allekirjoitusta keränneessä adressissa pyydetään Libanonin palauttamista Ranskan mandaattivallan alaisuuteen. Johtavien poliitikkojen sijasta Macron haluaa ensimmäiseksi tavata julkisuutta välttelevän **Fairouzin** – laulajan, jonka musiikin sanotaan olevan ainoa asia, josta kaikki maan kansalaiset pitävät. Suosikkikseen artistin tuotannosta Macron nimeää kappaleen Li Beirut. Maan vuosien 1975–1990 sisällissodasta kumpuavan katkeransuloisen oodin esittämä kysymys siitä, miten viini, leipä ja jasmiini ovat vaihtuneet tuleksi ja savuksi on valitettavan ajankohtainen.

Matkallaan Beiruttiin Macronin uutisoi-tiin viitanneen italialaisen marxistin **Antonio Gramscin** ajatukseen kriisistä. Gramsci kuvaa kriisiä kammottavana välitulana, jossa vanha jo kuolee, mutta uusi ei vielä pääse syntymään.

Mitä nämä kolme välähdystä Libanonin kesästä 2020 kertovat meille siitä Libanonista, joka kieltäytyy kuolemasta ja siitä, joka kamppailee syntyäkseen? Entäpä siitä pimeästä tilasta, josta maa ja sen kansalaiset löytävät itsensä näin syksyn alla?

Maan taloudellinen vapaapudotus on ollut järkyttävää seurattavaa. YK:n alaisen Läntisen Aasian talous- ja sosiaalikomission (ESCWA) elokuussa 2020 julkaisemien lukujen mukaan maan keskiluokka on kutistunut vuoden takaisesta 30 prosenttia. Köyhyydestä kärsivien osuus maan kansalaisista

Portaat ennen ja jälkeen räjähdysen. Portaiden yläosa on kuvattu vuonna 2019 ja alaosa päivää räjähdysen jälkeen. Julkisia tiloja Beirutissa on vähän, minkä takia useat libanonilaiset viettävät aikaa portailla.

on noussut 28 prosentista 55 prosenttiin ja äärimmäisestä köyhyydestä kärsivien 8 prosentista 23 prosenttiin. Iso osa libanonilaisista kamppaileekin juuri nyt elämän perusedellytysten turvaamiseksi keskellä hyperinflaatiota. Kuluttajahintaindeksin mittaamien tuotteiden hinnat ovat nousseet 120 prosenttia viimeisen vuoden aikana. Julkisten palveluiden ja turvaverkkojen loistaessa pääasiassa poissaolollaan kasvava köyhyys merkitsee kyvyttömyyttä maksaa yksityisten koulujen ja yliopistojen lukukausimaksuja tai yksityisten sairaaloiden hoitokuluja. Lukuisista sodista ja konflikteista kärsineet vanhemmat ikäluokat ovat menettäneet inflaation takia noin 80 prosenttia varoistaan, joita he mahdollisesti olivat onnistuneet säästämään eläkepäilleen.

Monet perheet ovat joutuneet tekemään vaikean päätöksen siirtää lapsensa halvempiin huonosti resursoituihin kouluihin. Syyrian kriisin takia monessa koulussa koulupäivät pyörivät jo entuudestaan täysin luokahuonein useammassa vuorossa. Kaiken tämän päälle sataman räjähdys vaurioitti 163 koulua Beirutissa. Avustusjärjestö International Rescue Committee (IRC) arvion mukaan yksistään räjähdysen seurauksena – ot-

tamatta siis huomioon talous- ja koronakriisien vaikutuksia koulujen toimintaan – yksi neljästä lapsesta Beirutissa on vaarassa jäädä ilman koulutusta ja riskissä päätyä luokahuoneen sijasta töihin. Koska muutoksesta parempaan ei ole merkkejä, yhä useampi jättää hyvästit Beirutin lentokentällä ja liittyy maan jo entuudestaan suureen diasporaan. Surullisempia hyvästejä on jätetty syksyisen Välimeren aallokossa Kyprosta tavoittelevissa ääriään myöten täynnä olevissa ihmiskuljettajien veneissä. Harva syyttää lähtijöitä luovuttamisesta Libanonin suhteen. Resilienssistä on tullut kirosana.

Lokakuun 17. 2020 tulee kuluneeksi vuosi Libanonin kansannoususta. Vuoden aikana maata hallitseva taloudellispoliittinen eliitti on uudistusten sijaan tehnyt sen, minkä se parhaiten osaa – jarruttanut heikennyksiä omaan asemaansa. Koska tämä arvatinkin kasvattaa entisestään vihaa ja tyytymättömyyttä eliittiä kohtaan, pelon ja sensuurin politiikka on vahvistunut hallinnon suhteessa kansalaisiinsa. Kansalaisia, mielenosoittajia ja poliittisia aktiiveja vastaan käydään yhä kovemmin ottein. Journalistit ovat saaneet tästä osansa niin fyysisen väkivallan, kuin oikeudellisen mielivallan muodossa. Tunnettu

journalisti ja julkinen intellektuelli **Rami G. Khouri** on hiljattain argumentoinut Libanonin menettäneen paljon erityislaatuista arabi maailmassa. Kuten monessa alueen valtiossa, nyt myös Libanonissa on vahva vastakkainasettelu militarisoitun valtion ja marginalisoidun kansan välillä. Vaikka tila kriittiselle julkiselle keskustelulle ja siitä kumpuavalle poliittiselle toiminnalle on kutistunut, on se kuitenkin edelleen suurempi kuin Libanonin sisällissodan päättymisestä vuoteen 2005 jatkuneen *Pax Syrianan* aikana. Demokraattisia vapauksia ei ole vielä tukahdutettu täysin, mutta nämä ovat yhä muodollisempia. Kansalaisten oikeuksia ja vapauksia koskeva kehitys on huolestuttavaa, mutta kuten Khouri on todennut, vielä on liian aikaista sanoa mihin tämä kehitys maan lopulta vie.

Perustavanlaatuiset muutokset Libanonin poliittiseen ja taloudelliseen järjestelmään – jos ovat edes toteutuakseen – vaativat vuosia, ellei vuosikymmeniä. Jotta prosessi pääsisi edes aluilleen, on taloudellinen vapaapudotus pysäytettävä pian. Maan keskuspankin on arvioitu kykenevän jatkaamaan peruselin-tarvikkeiden, lääkkeiden ja muiden oleellisten hyödykkeiden subventointia enää muutamana kuukaudena ajan. Jos keskuspankin reservit pääsevät loppumaan, esitetyt dystopiat Libanonia uhkaavasta nälänhädästä ja luisumisesta epäonnistuneeksi valtioksi voivat realisoi-tua hyvinkin nopeasti.

Kulmassa Sandwich W Noss, joka oli tunnettu pikaruokaravintola.

Apua synkimpien skenaarioiden välttämiseksi on onneksi tarjolla, mutta toistaiseksi maan eliitit eivät ole olleet valmiita siihen tarttumaan. Libanonilla on edelleen hyödyn-tämättä kansainvälisen yhteisön CEDRE-avustuskonferenssissa sille vuonna 2018 luv-atut pääasiassa lainamuotoiset 11 miljardia dollaria. Myös Kansainvälinen valuutta-

Kristittyjen armenialaisten osin asuttamalla Armenia-kadulla oli vapaaehtoisia siivoamassa.

rahasto (IMF) on ilmaissut halukkuutensa lainoittaa Libanonia, mutta keväällä 2020 aloitetut keskustelut organisaation kanssa ovat tällä hetkellä jäissä. Neuvottelut mure-nivat maan sisäiseen kiistelyyn kriisin vaka-vuudesta ja viimekätisen maksumiehen roo-lituksesta koskien pankkien kärsimiä tappioita. IMF:n lainan uskotaan mahdollista-van suuremmat lainat ja investoinnit, joiden avulla maan taloutta voitaisiin – ainakin teo-riassa – lähteä uudistamaan tuottavammaksi ja kestävämmäksi. Käynnissä on eräänlainen tuijotuskilpailu Libanonin eliitin ja Ranskan edustaman kansainvälisen yhteisön välillä: onko maan eliitti valmis kantamaan romah-duksesta seurannutta taloudellista taakkaa ja uudistamaan maata perin pohjin, vai luo-puuko kansainvälinen yhteisö uudistusvaati-muksista avun ehtona?

Vuosi 2020 on ollut Libanonissa täysin poikkeuksellinen. Talouskriisin lisäksi maassa on tapahtunut ydinaseluokkaa hipova rä-jähdyks ja myös koronakriisi on kurittanut maata. Koronatilanne on nyt huomattavas-ti pahempi kuin kevään ensimmäisen aallon aikana, mutta hallinto näyttää nostaneen kä-det ilmaan eikä tartuntoja pyritä hillitsemään tehokkaasti. Viimeistään alkuvuodesta 2021 saanemme osviittaa siitä, mitä tästä kaikesta lopulta seurasi. Kuten niin usein, maassa edelleen asuvilla kansalaisilla ei juuri nyt näy-tä olevan muuta mahdollisuutta kuin odot-taa tuloksia siitä, mitä jossain toisaalla on päätetty heidän elämästään.

Taavi Sundell

Taavi Sundell työskentelee Beirutissa Suomen Lähi-idän instituutin tutkijakoordinaattorina ja valmistelee maailmanpolitiikan väitöskirjaa Helsingin yliopistolle korkeakoulutuksen poliittisesta taloudesta

Bensa-asema päivänhintatorneineen on osin romahtanut ja johdot ovat sekaisin.

Palestiinalaiset uuden edessä

Trumpin hallinnon kätilöimät Arabiemiraattien ja Bahrainin sopimukset diplomaattisuhteiden solmimisesta Israelin kanssa rikkoivat arabimaiden pitkäaikaista kantaa, jonka mukaan suhteiden normalisoimisen ehtona Israelin on vetäydyttävä miehityiltä alueilta. Emiraattien ja Israelin sopimus on ensimmäinen arabimaan allekirjoittama sopimus, joka antaa ymmärtää, että sionismi ei ole alueella vieras tekijä ja että se on samanvertainen palestiinalaisten oikeuksien kanssa. Päinvastoin kuin Israelin rauhansopimuksissa Egyptin ja Jordanian kanssa, sen ei tällä kertaa tarvinnut luopua mistään.

Euroopan valtiojohtajat ovat valtaosin kiitelleet sopimuksia. Esimerkiksi Ranskan **Macron** onnitteli Emiraatteja ”rohkeasta päätöksestä”. EU:n ulkoasiain edustaja **Josep Borrell** on kiitellyt Yhdysvaltain roolia ja sanonut sopimusten edustavan positiivista vaikutusta rauhalle Lähi-idässä. Kiitosta on antanut ehkä vähän yllättäen myös YK:n pääsihteeri **Antonio Guterres**. Poikkeuksen teki Luxemburgin ulkoministeri **Jean Asselborn**, joka varoitti, että alueella, edes Persian lahden maissa, ei saavuteta vakautta ilman kahden valtion ratkaisua, ja syytti Emiraatteja palestiinalaisten myymisestä. Myös Amnesty on reagoinut sopimukseen todeten, että Israelin ja Palestiinan rauhaan pitää kuulua siirtokuntien poistaminen.

Israelin pääministeri **Netanjahu** on sanonut alueliitosten lykkäämisen olevan vain väliaikainen päätös. Emiraattien ulkoministeri on todennut, että Israelin tekemät alueliitokset eivät pysäyttäisi normalisointiprosessia. Palestiinalaiset ovat protestoineet liittosuunnitelmaa vastaan kieltäytymällä ottamasta vastaan Israelin palestiinalaisilta keräämiä veroja. EU yrittää pakottaa palestiinalaiset lopettamaan boikotin uhkaamalla muussa tapauksessa lopettaa kaiken avun.

Emiraattien syöttinä sopimukseen oli mahdollisuus ostaa amerikkalaisia F-35-hävittäjälentokoneita, joita Yhdysvallat on tähän asti luovuttanut Lähi-idässä vain Israelille. Koska Yhdysvallat on laissaan sitoutunut pitämään yllä Israelin laadullista aseellista etumatkaa alueella, sen odetaan vastaavasti lisäävän aseapua Israelille entisestään. Israelin aseellisuus puolestaan odottaa markkinoiden avautumista Emiraateissa, jo-

ka käyttää vuosittain miljardeja aseisiin ja joka on sekaantunut useisiin Lähi-idän konflikteihin Libanonista Syyriaan, Libyaan, Jemeniin ja Sii-naille. Amerikkalaisen Breaking Defense -lehden mukaan Israel uskoo sopimuksen avaavan alueella uuden asevarustelukilpailun, jonka johtajana se haluaa olla.

Tässä yhteydessä voidaan muistuttaa EU:n tuesta Israelin aseellisuusyrityksille yhteisten tutkimus- ja kehitysprojektien myöntämisen rahoituksen muodossa, mitä muun muassa European Coordination of Committees and Associations for Palestine (ECCP) pitää esillä. Sopimusten taustalla on maiden pitkäaikainen lähentyminen ja salainen talous- ja tutkimusyhteistyö. Palestiinalaishallinnon entisen ministerin **Abdel Qaderin** ja Israelin ulkoministerin **Eliav Benjaminin** mukaan ”normalisointiprosessi” alkoi jo pian Os-lon sopimuksen solmimisen (1993) jälkeen. Israel alkoi käyttää syntynyttä tilannetta hyväkseen paitsi alueelliseen laajenemiseen, myös ovi-en avaamiseen arabimaailmaan.

Sekä Emiraatit että Bahrain ovat diktatorisia maita, jotka ovat käyttäneet kovia otteita demokratiaa ja kansalaisoikeuksia vaatineita kansalaisiaan vastaan. Bahrainissa on ollut mielenosoituksia sopimusta vastaan, ja sopimus on tuomittu bahrainilaisten poliittisten ja kansalaisjärjestöjen yhteisessä lausumassa. Maanpaossa olevan tunnetun bahrainilaisen ihmisoikeusaktivistin **Maryam al-Khawajan** mukaan tehty diplomaattinen manööveri vastaa pelkästään vallassa olevan regiimin kantoja. Vanhan toteamuksen mukaan ”*halvin tapa saada maa omalle puolelle on ostaa diktaattori*”.

Humanitaarisen ja lainopillisen työn säätöön Nazahan puheenjohtajan, tohtori **Essam Yousefin**, mukaan sopimukseen liittyy vakavia eettisiä ja moraalisia kysymyksiä, kuten kansainvälisten lakien ja sopimusten ohittaminen lainmukaiset oikeutensa menettäneen kansan kustannuksella.

Maailman media, kommentaattorit ja poliitikot näkevät, mitä on tapahtumassa, mutta ovat valinneet olla välittämättä siitä. ”Turvallisuus”, erityisesti Israelin, menee kaiken edelle, ihmis-oikeudet ja kansainvälinen laki mukaan lukien. Tässä Yhdysvallat, Israelin läntiset liittolaiset ja nyt alueen valtiot ovat kaikki osasyllisiä. Samaa aikaan Yhdysvaltain veronmaksajien kustantama miehitys ja kolonisaatio jatkuvat heikentymättä. Yousefin mukaan normalisaatio on osa prosessia, jossa Israel pyrkii saamaan Palestiinasta mahdollisimman paljon ja tekee kaikkensa saavuttaakseen tavoitteensa ”Suur-Israelin”.

Palestiinalaiset ajattelevat sopimuksesta luonnollisesti täysin toisin kuin länsimaiden johtajat, pitävät sitä puukoniskuna selkään ja näkevät suhteiden normalisoimisen miehityksen normaalistamisena. He ovat turhautuneet myös Arabiliittoon, jota eivät ole onnistuneet saamaan ny-

kymuotoisen normalisoinnin tuomitsevan lausuman taakse.

Syyskuun alussa pidettiin presidentti **Mahmud Abbasin** koolle kutsumana harvinainen kokous, johon osallistuivat palestiinalaisten kaikki kilpailevat poliittiset siivet, keskeisinä Länsirannalla vallassa oleva PLO ja Gazassa valtaa pitävä Hamas. Kokouksen tavoitteena oli yhdistää palestiinalaiset yhteiseen rintamaan vastustamaan Trumpin ”vuosisadan diiliä”, Israelin suunnitelmia liittää Länsirannan alueita itseensä sekä Arabiemiraattien ja Israelin suhteiden solmimisen edustamaa miehityksen normaalistamista. Abbasin mukaan palestiinalaisten kansallinen asia on vaarallisessa vaiheessa, missä sitä uhkaavat erilaiset vehkeilyt ja vaarat. Tämän vuoksi palestiinalaisten on irtauduttava keskinäisestä vihanpidostaan ja yhdistyttävä yhteiseksi rintamaksi yhteisen kansallisen johdon taakse.

Kokouksen loppulausumassa todetaan historian tässä vaiheessa palestiinalaisten asian saaneen vastaansa salajuonia ja likvidointiyrityksiä, joiden tavoitteena on kumota palestiinalaisten oikeus itsemääräämiseen ja itsenäisen palestiinalaisvaltion perustamiseen vuotta 1967 edeltäville rajoille sekä hylätä palestiinalaispakolaisten oikeus palata kotikaupunkeihinsa ja -kyliinsä. Tässä historiallisessa kokouksessa Palestiinan kansa yhdistyy PLO:n, ”Palestiinan kansan ainoan ja laillisen edustajan”, kattojärjestön alle. Palestiinalaiset ryhtyvät kansalliseen toimintaan, joka perustuu yhteisiin tavoitteisiin, periaatteisiin ja arvoihin. Palestiinalaisten keskinäisen sovun ja kansallisen kumppanuuden nimissä lopetetaan kansan kah-tiajako.

Lausumassa tuomitaan kaikki Israelin miehityksen normalisoinnin muodot ja kutsutaan arabi- ja islamilaisia kansoja ja maailman kaikkia vapaita kansoja torjumaan tällaiset hankkeet. Palestiinalaisilla on kansainvälisten sopimusten mukaisesti oikeus käyttää kaikkia vastarinnan muotoja, jotka vahvistavat kansojen oikeuden vastustaa miehitysvaltaa. Tässä tilanteessa kansan vastarinta nähdään soveltuvimpana muotona. Kokouksessa nähtiin välttämättömäksi, että kaikilla palestiinalaisilla on yksi ainoa demokraattinen poliittinen järjestelmä ja laki, joka turvaa poliittisen moniarvoisuuden ja väkivallattoman vallansiirron vapaiden vaalien kautta – ei omaa valtiota Gazassa eikä valtiota ilman Gaza. Tätä valmistelemaan päätettiin muodostaa komitea, joka muotoilee suosituksia myöhemmin perustettavalle Palestiinan keskusneuvostolle vielä auki olevien kiistakysymysten ratkaisemiseksi. Toivotavasti uudessa vaikeassa tilanteessa palestiinalaisten yhdistymisestä tällä kertaa tulee todellisuutta.

Seppo Rinne

Kysymyksiä Veronika Honkasalolle

AKYS kyseli Palestiina-asioita Vasemmistoliiton varapuheenjohtajalta ja kansanedustajalta, Veronika Honkasalolta, joka toimii eduskunnan Palestiina-ryhmän puheenjohtajana.

1. Milloin sinulle syntyi halu auttaa Lähi-idän kaaosten uhreja?

Palestiina-ystävyyseryhmän vetäjänä on perinteisesti ollut vasemmistoliittolainen. Kun mahdollisuus ryhmän pj:ksi tuli, kiinnostuin heti. Ihmisoi-keuskysymykset ovat minulle sydämen asia ja Palestiina-kysymys tuttu myös perhesuhteiden kautta jo pitkään.

2. Miten Palestiina-ryhmä toimii? Miten monta teitä on ja mistä puolueista? Pysähdyttekö välillä yhdessä keskustelemaan ja pohtimaan tilanteita vai jaatteko keskenänne informaatiota sähköisesti.

Palestiina-ystävyyserhmä ei ole päässyt kokoontumaan niin säännöllisesti koronan takia. Kokoonnumme muutaman kerran syksyllä ja muutaman kerran keväällä. Minusta on tärkeää verkostoitua myös Suomessa asuvien palestiinalaisten kanssa. Ryhmän toiminnassa on mukana kansanedustajia monesta eri eduskuntapuolueesta.

3. Teit viime toukokuussa hallitukselle kysymyksen Suomen hallituksen kannasta Israelin suunnitelmaan liittää Palestiinan Länsiranta osaksi Israelia. Kysyt, millaisiin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä oma-aloitteisesti ja osana Euroopan unionia tämän suunnitellun vakavan kansainvälisen oikeuden rikkomuksen haastamiseksi sekä tukeeko hallitus Israeliin kohdistuvien pakotteiden tai rajoittavien toimenpiteiden käyttöönottoa. Mitä ajattelet kysymyksen saamasta palautteesta?

Minusta kysymyksen vastaus oli turhan varovainen.

4. Syksyä kohti palestiinalaisten näkymät vaikeutuvat edelleen, kun Israel ja Arabiemiraatit ilmoittivat solmivansa USA:n tuella diplomaattisuhteet, ja Bahrain seurasi Arabiemiraatteja melkein heti perässä. Länsimaailmassa media ei enää näytä huolestuvan siitä. Mitä arvelet, kuinka suuri osa suomalaisista on ylipäättään perillä siitä, mitä miehityksillä alueilla tapahtuu ja siitä, miten röyhkeästi Israel rikkoo kansainvälistä lakia? Mitä mieltä olet yleensä siitä, miten media käsittelee miehitystä ja Palestiinan tilannetta?

Näillä sopimuksilla ei ole suurta alueellista merkitystä siinä mielessä, että sopimusten osapuolten välistä sotatilaa ei ollut. Sopimukset eivät ole rauhansopimuksia tässä merkityksessä, vaan ne virallistavat jo pidempään vallinneen tilanteen. Israel–Pa-

Veronika Honkasalo.

lestiina-konfliktin näkökulmasta sopimusten kenties ensisijainen merkitys on, että ne käytännössä mitätöivät Arabiliiton rauhanehdotuksen vuodelta 2002. Arabiliiton rauhanehdotuksessa todetaan, että arabivaltiot sitoutuvat normalisoimaan suhteensa Israelin kanssa sillä ehdolla, että Israel vetäytyy miehittämiltään alueilta ja hyväksyy palestiinalaisvaltion perustamisen.

Israel–Palestiina-konfliktin uutisoinnissa on useita ongelmia. Yksi on se, että konfliktin historiallinen tausta ja poliittinen konteksti saa turhan vähän huomiota. Toinen tähän liittyvä yleinen ongelma on, että tilanne esitetään kahden tasavertaisen osapuolen välisenä konfliktina, jolloin lukijalle saattaa jäädä epäselväksi, että kyseessä on Israelin harjoittama yli puolivuosia kestänyt sotilaallinen miehitys, jonka alaisuudessa eläviltä palestiinalaisilta on evätty itsemääräämisoikeus sekä monet perustavanlaatuiset kansalais- ja poliittiset oikeudet. Kansainväliselle oikeudelle tulisi antaa huomattavasti enemmän painoarvoa uutisoinnin kehystämisessä.

5. Gazan humanitaarinen tilanne on katastrofaalinen. Viimeaikaiset pommitukset ja koronan leviäminen sielläkin ovat kärjistäneet asukkaiden kärsimystä äärimmilleen. Mitä Suomi voisi ja sen pitäisi tehdä Gazan tilanteen helpottamiseksi?

Gazan humanitaarinen ja sosioekonominen tilanne on syvästi järkyttävä. YK:n arvioiden mukaan kaista on jo muuttunut elinkelvottomaksi alueeksi. Gazan väestö on lisäksi erittäin nuorta ja siellä asuu noin miljoona lasta.

Humanitaarisen avun tarpeen lisääntyessä Suomen tulee jatkaa tukeaan YK:n palestiinalaispakolaisten apujärjestö UNRWA:lle. Suomi nosti yleis-tuen määrän viiteen miljoonaan euroon vuonna 2019. Suomi voisi harkita tuen nostamista entisestään vuoden 2022 jälkeen, jolloin nykyinen ulko-ministeriön ja UNRWA:n välinen monivuotinen rahoitus-sopimus päättyy. Esimerkiksi Ruotsin tuki UNRWA:lle on yli kymmenkertainen Suomeen verrattuna.

On kuitenkin selvää, että ilman poliittista muutosta Gazan humanitaarinen tilanne ei tule parantumaan. Gazan ongelma ei ole humanitaarisen avun puute, vaan Israelin ja Egyptin ylläpitämä laitton ja moraaliton saarto. Tarvitaan huomattavasti enemmän poliittista painetta erityisesti Israelin suuntaan Gazan saarron lakkauttamiseksi.

Tällä hetkellä Kansainvälinen rikostuomioistuin harkitsee tutkinnan aloittamista Israelin mahdollisista sotarikoksista Länsirannalla ja Gazassa. Tuomioistuimen toimintaa ja riippumattomuutta tulee puolustaa, tukea ja vahvistaa. Yhdysvaltojen tuomioistuimeen kohdistamat sanktiot ovat vakava hyökkäys kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää ja kansainvälistä oikeutta kohtaan.

6. Israelista on tullut huomattava asetoimittaja Suomen puolustusvoimille, vaikka Israelin aseetollisuus on syvästi mukana sota- ja muissa kansainvälisen lain vastaisissa rikoksissa miehityksillä alueilla ja muualla maailmassa. Kauppa on jatkunut myös nykyisen vasemmistovetoisen hallituksen aikana. Miten tämä on mahdollista, miten asehankintoja koskevat päätökset tehdään?

Vasemmistoliitto suhtautuu kriittisesti Israelin kanssa käytävään asekauppaan. Kansainvälisesti ja kansallisesti aseiden hankintaa ei kuitenkaan säädellä lailla samalla tavoin kuin aseiden vientiä. Aseviennissä kohdemaan ihmisoikeustilanne pitää ottaa huomioon ja viennin on oltava Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen linjan mukainen. Merkittävät vientipäätökset tekee valtioneuvosto. Asehankinnoissa sen sijaan noudatetaan lakia julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista.

Suomen tulee lopettaa asekauppa Israelin kanssa.

7. Euroopan unioni ja sen mukana Suomi tois-tavat jatkuvasti sitoutumistaan kahden valtion ratkaisuun ja tukeaan Israelin ja palestiinalaisten neuvottelujen aloittamiselle rauhan saavuttamiseksi. EU:ssa kuitenkin epäilemättä nähdään Israelin todelliset tavoitteet eli saada mahdollisimman suuri osa alueista mahdollisimman vähällä määrällä palestiinalaisia. EU:lla on kansainvälisen lain ja sen omien sääntöjenkin mukaa velvollisuus olla auttamatta laitonta miehitystä ja laittomia siirtokuntia, mutta se ei kuitenkaan tee mitään konkreettista Israelin painostamiseksi laittomuuden lopettamiseksi (siirtokuntakaupan kieltäminen, assosiaatiosopimuksen jäädyttäminen jne.). Israelia sanotaan ympäröivän rankaisemattomuuden kulttuuri. Mitä näet olevan EU:n hampaattomuuden takana?

Kansainvälisen oikeuden mukaan valtioilla on velvollisuus olla tukematta vakavia kansainvälisiä rikoksia sekä toimia sen eteen, että rikollinen toiminta tulee päätökseensä. EU:n tulisi ryhtyä toimenpiteisiin suhteessa Israelin sotarikoksiin samalla tavoin, kuin se toimi Venäjän toteuttaman Krimin niemimaan valloituksen jälkeen, jolloin unioni kielsi Krimiltä tai Sevastopolista peräisin olevien tuotteiden tuonnin. Näiden velvoitteiden johdonmukaiseksi soveltamiseksi EU:n tulisi kieltää myös Israelin laittomista siirtokunnista peräisin olevien tuotteiden tuonti EU:n markkinoille.

EU:n hampaattomuuden taustalla on monia syitä, sekä unionin sisäisiä että ulkoisia. EU:lla on historiallisesti ollut pieni poliittinen rooli suhteessa Israel–Palestiina-konfliktiin. 1990-luvulla al-

kaneen rauhanprosessin myötä EU alkoi keskittyä ensisijaisesti valtion rakennukseen ja kehitysapuun miehityillä palestiinalaisalueilla. Tähän strategiaan on viitattu ”valtionrakentamisena ilman valtiota” eikä se ole tuottanut suurista taloudellisista panostuksista huolimatta toivottua lopputulosta (johtuen ensisijaisesti Yhdysvaltain-johtoisen rauhanprosessin valuvioista). EU puolustaa edelleen vahvasti kahden valtion ratkaisua ja kansainvälistä oikeutta ulostuloisinaan, mutta Israelin konkreettiset ja yksipuoliset lainvastaiset toimet miehityillä Palestiinalaisalueilla uhkaavat tehdä kahden valtion ratkaisusta mahdottoman. Trumpin ja Netanjahun hallintojen yksipuolisten toimien tulisi viimeistään tehdä selväksi, että kahden valtion ratkaisun säilyttämiseksi tarvitaan nyt EU:lta vahvaa poliittista vastuunkantoa ja konkreettisia toimia.

8. Näetkö mahdollisuuksia saada eduskunnassa eteenpäin mitään palestiinalaisia auttavia päätöksiä kuten pakotteiden käyttöönottoa tai asekaupan lopettamista Israelin kanssa. Mikä on suurin este, että tällaiset asiat eivät etene?

Tällä hetkellä tällaisille toimille ei ole eduskunnassa valitettavasti tarvittavaa poliittista tukea, mutta se voi muuttua. Tämän muutoksen aikaansaamiseksi on tehtävä jatkuvasti töitä.

9. Palestiinalaiset itsekin näkevät, että vain kansalaisyhteiskunnan painostuksella valtioratkaista saadaan toimimaan Palestiinan asiassa ja vetoavat ennen muuta ulkomaailman maiden kansalaisiin. Ennen vanhaan näistä asioista puhuttiin kouluissa ja työpaikoilla. Nyt ei valtamediakaan ole kovin kiinnostunut aiheesta. Millä keinoin tämän kaltaista tietoisuutta olisi nyt mahdollista kohentaa?

Kaikki mahdollinen vaikuttamistyö on tärkeää. Tiedotusvälineiden merkitys on tässä erityisen tärkeä.

Turvallinen, arvostettu ja voimakas olo, kun on kummi tukena

Palestiinalainen Beit Atfal Assumoud (BAS) ja Arabikansojen ystävyysseura ovat olleet yhteistyössä kummitoiminnan merkeissä jo 1980-luvun alusta saakka. Vanhuskummitoiminta aloitettiin 2014. BAS haluaa tukea heikkovoimaisiksi tulleita iäkkäitä yhteisönsä jäseniä, ja AKYS päätti osallistua siihen työhön. BAS-järjestön Shatilan keskuksen sosiaalityöntekijä **Zuhourin** mukaan ne vanhukset, joilla on kummit, ovat onnekkaita. He eivät tunne itseään yksinäisiksi.

Kummivanhuksia on nyt 10 miestä ja 12 naista. Heistä 17 on syntynyt ja elänyt Palestiinassa ennen vuoden 1948 Nakba-hävitykseksi kutsuttua pakolaisuuden alkamista Israelin valtion perustamisen aikaan. Kummivanhuksia on viidessä leirissä. Heillä on kullakin oma sosiaalityöntekijä. Sosiaalityöntekijät hoitavat paljon vanhusten asioita puhelimitse, mutta välttämättömissä tilanteissa ja kummimaksun maksamista varten tekevät kotikäynnin. Osa vanhuksista ei ymmärrä korona-asiaa ja tarvitsee paljon huolenpitoa.

Kummihakemusten tiedoista hahmottuu hyvin huolestuttava kuva vanhusten tilanteesta.

BEIT ATFAL ASSUMOUDIN KUVA-ARKISTO

AKYSin kummeja pyydettiin valtakunnallisena kummipäivänä kirjoittamaan tarinoita kummivanhuksille. BAS-järjestön sosiaalityöntekijä Zaber on vienyt Suomesta sähköpostilla tulleen kirjeen Bourj el-Barajneh -leiriin Beirutissa. Hän lukee sen ääneen Aidalle ja Imadille ”Lue lapselle, lue vanhukseksi” -kampanjan mukaisesti.

Heidän toimeentulonsa kertyy pikku palasista sieltä täältä: avustusjärjestö UNRWAlta, hyvien ihmisten, naapureiden, sukulaisten ja hyväntekeväisyysjärjestöjen roposista. Kiinteinä kuluina vuokrat rasittavat ja lääkemenot ovat huomattavia. Libanonin talouskriisin aikana arjen tarvikkeiden hinnat ovat nousseet moninkertaisiksi. Kummivanhusten tukiverkosto, lapset ja muut sukulaiset ovat menettäneet työnsä, joten aikaisempi pienikin apu on tyrehtynyt. Vanhus saattaa joutua valitsemaan ruuan ja hygieniatarvikkeiden välillä.

REETTA PUURONEN

Vuonna 1982, kun Israel oli tunkeutumassa piirtämään Beirutia, sen sotilaat räjäyttivät kulkunsa varrella Etelä-Libanoninkin alueita. Yksi pommiosui Manwa Deyab Issan kotitaloon. Manwalta meni kaikki, näkökin. On suorastaan ihme, että hän on sokeana elellyt yksinään vaatimattomassa loukossaan siitä asti. Sosiaalityöntekijä Amal kutsui hänelle suomalaisen kummin. Kummivanhus Manwan olemisen ja olot oli raastavaa nähdä. Mutta kysymykseen, mikä hänelle tuottaa iloa, hän sanoi heti: ”Radio, sen kanssa minä itken ja nauran.” Kummivanhus Manwa ei ole surkuteltava, vaikka asuu surkuteltavissa oloissa.

AKYS-tiedote 2/2020
Arabikansojen ystävyysseura ry

Päätoimittaja Ilona Junka
Taitto Asmo Koste
Kielentarkistus Marjatta Laiho

Kirjoituksissa esiintyvät mielipiteet eivät ole Arabikansojen ystävyysseuran virallisia kantoja.

Tutustu toimintaamme, liity AKYSin jäseneksi
AKYSin Facebook-sivut
akys.fi
Yhteydenottopolku: yhdistys → yhteyslomake
Jäsenmaksutili FI97 8000 1201 6693 56
ja viitenumero 70001.

Avusta AKYSin kautta
Antamalla yhteystietosi saat AKYSiltä raportteja keräyksestä ja keräysvarojen käytöstä.

Akysin tukitilit
Libanonin palestiinalaispakolaiset:
Kummilapsitili
FI93 8000 1101 2300 02, viite 1009
Päiväkotilasten kummit
FI56 8000 1700 4747 46, viite 2008
Kummivanhustili
FI20 8146 9710 0461 36, viite 2011
Syyriasta paenneiden perheiden avustustili
FI93 8000 1101 2300 02, viite 7744
Palestiina:
Länsiranta, Betlehem tukitili
FI95 8000 1300 9905 05, viite 3007
- Läppärikeräys, viite 3104
Gaza-katastrofitili
FI14 8000 2710 0992 26, viite 3214

Rahankeräysluvan myöntäjä: Poliisihallitus. Luvan saaja ja kerääjä: Arabikansojen ystävyysseura ry. Lupa RA/2018/1232 on voimassa 31.12.2020 asti. Toimeenpanoalue: koko Suomen alue Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Varat käytetään vähävaraisten palestiinalaisten tukemiseen Libanonissa, Länsirannalla ja Gazassa.

Kummivanhus Daoud, 78 v, asuu Shatilassa, jossa hänellä on paljon ystäviä. Perheen paetessa Palestiinasta 1948 hän oli kuusivuotias. Daoud jäi leskeksi kolme vuotta sitten. Hän asuu 38-vuotiaan vammaisen poikansa kanssa. Kaksi muuta poikaa ovat jääneet työttömiksi Libanonin taluskriisin ja pandemian takia. He ovat muuttaneet takaisin isänsä luo perheidensä elinkustannuksia pienentääkseen. ”Tavallaan hyvä, että Daoudilla on nyt seuraa ja apua”, kertoo sosiaalityöntekijä Zubour.

keiden hankinnan välillä.

Kaikilla kummivanhuksilla on terveysongelmia. On korkeaa verenpainetta, pitkäaikaissairauksia, onnettomuuksien ja aseellisten konfliktien aiheuttamien vammojen jälkitiloja. Usealla vanhuksella on vielä vammaisia, jo ikääntyneitä lapsia huollettavanaan. Parille vanhukselle UNRWA on remontoanut asunnon, mutta muiden asunnot ovat kurjia. On kosteusvaurioita myös astmaattisen vanhusten kodeissa, pölyistä, maalaimattomia seiniä, huoneita ilman luonnonvaloa, kylmän ja kuumaa läpi laskevia sinkkikatkoja.

Valtakunnallisen kummipäivän merkeissä keväällä AKYS pyysi kummeja kertomaan, mitä he ajattelevat kummin tehtävistä. ”Kummin tehtävä

on olla luotettava siinä mielessä, että kummivanhus voi turvallisesti otaksua avustuksen jatkuvan”, vastasi Anne-kummi. Rahallisesta avustuksesta huolehtimista pitivät muutkin tärkeinä. Sen ohella halutaan pitää yhteyttä ja osoittaa solidaarisuutta. Kaija-kummi sanoi avustavansa juuri palestiinalaisia lapsia ja vanhuksia alueella, joka on poliittisesti poikkeuksellisen paha. Kummius on kannanotto palestiinalaisten tilanteen epäoikeudenmukaisuuteen ja lännen omahyväisyyteen.

Sirkku Kivistö

Kaksi seitsenkymppistä, AKYSin kummitoiminnan koordinaattori Sirkku Kivistö ja kummivanhus Fatima. Arabian kieltä taitamattoman suomalaisen korva ei erota sitä, ettei Fatima ole lapsena saanut puheterapiaa, joka kuitenkin on hänelle ikävä haitta. Hän naimattomana, sukulaisettomana haluaisi niin kovasti saada puhelukumppaneita käymään kotonaan. Fatima oli aivan hämmästyksissään, kun Beit Atfal Assumoudin sosiaalityöntekijä ehdotti, että pyydetään kummi Suomesta. ”Thanko totta, joka kuukausi rahaa? Ja vieraita Suomesta?”, oli Fatima hämmästellyt ja pyytänyt sosiaalityöntekijältä vahvistusta asiaan. Muutoin Fatima saa satunnaiset raha-avustukset ystävänsä veljeltä ja hyväntekeväisyysjärjestöiltä. Useita vakavahkoja pitkäaikaissairauksia on rasituksena. Hän pystyy liikkumaan ulos kodistaan, mutta haluaa pandemian takia olla varovainen.

Beit Atfal Assumoud -järjestön johtaja Kassem Aina on jo yli seitsenkymppinen. Hän oli puolitoistavuotias, kun perhe pakeni Palestiinasta. ”Haluan jatkaa niin kauan kuin tunnen, että on vielä annettava”, hän sanoo. Kassem Aina menetti työtoverinsa Tell El-Zaatarin verilöylyssä 1976. Hänelle tuli Tell El-Zaatarin orvoiksi jääneiden lasten huoltamiseksi perustetun Beit Atfal Assumoudin johtamisesta elämäntehtävä. ”Nykyinen Libanonin katastrofi tuntuu työssä peräti vaikeammalta kuin sota-aika”, sanoo Kassem Aina. Beit Atfal Assumoud on selvinnyt lukuisista sota- ja katastrofivaiheista. Sillä kokemuksella järjestö tahtoo nytkin jatkaa palvelutoimintaansa ja toimia perheiden tukena.

Kummivanhus Falha, 79 v, ansaitsee vähäistä elantoaan tekemällä edelleen maatöitä UNRWAn riittämättömän avustuksen täydennykseksi. Hän on leskeytynyt yli 20 vuotta sitten. Falha käy päivittäin lähellä asuvien tyttärensä luona. Terveyshuolia ovat korkea verenpaine, anemia ja selkävaivat. Mesut Turan on tavoittanut kuvaan Falhan voimakkuuden.

Kaukana täältä

Kirjoitan Spotify-musiikkipalveluun hakuasanaksi Palestine. Ruutuun ilmestyy soittolista Palestine Sounds. Siitä on hyvä aloittaa.

Äitini, toimittaja **Mariam Leander** (aikaisemmin Mirjam Majava, os. Mirja Lundberg) nukkui viime tammikuussa pois 73-vuotiaana, nopeasti edenneeseen sairauteen.

Äidin viimeisenä iltana kutsuin muutaman ystävän sairaalahuoneeseen juomaan viiniä, kuuntelemaan musiikkia – ja keskustelemaan. Tunnelma oli rauhallinen, äiti unessa lyhyitä hetkiä lukuun ottamatta. Hän nautti suuresti hyvästä musiikista, viinistä, fiksujen ihmisten seurasta ja yhteiskunnallisista keskusteluista.

Puhuimme vuoteen äärellä myös äidille niin rakkaan Lähi-idän ja erityisesti Palestiinan asioista. Lupasin silloin itselleni, että käyn joskus läpi hänen ihmeellisiltä matkoiltaan kertynyttä aineistoa, runoja, proosakatkelmia, lehtijuttuja ja muistiinpanoja.

Ensimmäinen Lähi-idän retkemme vuonna 1989, pian vanhempien avioeron jälkeen, suuntautui Egyptiin. Kolumimme äidin kanssa Kairon museota, basaareja, koptilaisia kirkkoja ja hevossiittoloita. Pyramideilla tarjottiin turisteille mahdollisuutta ratsastaa talutettavilla hevosilla. Ratsastuksen opettajanakin työskennellyt äitini huomasi, että yksi hevosista oli upea arabialainen ori, ja maksettuaan hiukan ekstra hän kiitolaukkasi yksin orilla aavikolle. Huolestunut hevosen vuokraaja oli jo hälyttänyt poliisit paikalle, kun äitini tuli takaisin hevosesta ja aavikosta hurmioituneena.

Olin tuolloin 12-vuotias, ja Egyptin ihmeet tekivät suuren vaikutuksen. Kheopsin pyramidin sisällä minulle nousi yllättäen kuume ja hourailin kuin faaraan kirouksen saaneena pari päivää.

Äitini lähti pian pyhiinvaellusmatkalle Israeliin. Olimme liittyneet ortodoksiseen kirkkoon pari vuotta aiemmin. Pyhiinvaellus osui ensimmäisen Intifadan aikaan, ja äiti heräsi tuolloin

myös alueen poliittiseen todellisuuteen.

Asuin 90-luvun alun isän luona. Äiti jatkoi matkojaan Lähi-idässä. Ne vaikuttivat toinen toistaan jännittävämmiltä, vaikka en ihan ymmärtänyt todellisia riskejä. Äiti oli kokenut reissaaaja, ja vaikutti selviytyvän tilanteesta kuin tilanteesta. Yleensä hän liikkui yksin. Ehkä hurjimmalta kuulosti ex tempore -taksimatka Ammanista Damaskokseen ilman Syyrian viisumia, jonka kuitenkin entuudestaan tuntemattomat ystävälliset matkakumppanit järjestivät rajalla.

Huolimatta kristillisestä vakaumuksestaan äiti arvosti suuresti islaminuskkoa, samoin kuin muutaakin syvällistä elämänviisautta. Hän ei hyväksynyt uskonnoilla perusteltua epäoikeudenmukaisuutta ja sortoa. Runous oli äidille islamia, kristinuskkoa ja muitakin kulttuureja ja elämänkatsomuksia yhdistävä kieli. Omien kokemustensa ja havaintojensa lisäksi hän perehtyi syvällisesti Lähi-idän historiaan ja poliittisten konfliktien taustoihin.

Äitiä ihmetytti monien kristittyjen osoittama varaukseton sympatia Israelin valtion palestiinalispolitiikkaa kohtaan. Merkittävä osa järjestelmällisestä sorrosta jo vuosikymmeniä kärsineistä palestiinalaisista on kristittyjä, ja he tarvitsisivat kipeästi apua ja tukea uskonsisariltaan ja -veljiltään.

Ehkä räikeimpinä epäkohdat näyttäytyivät äidin toiseen Intifadaan, 2000-luvun alussa, ajoituneella matkalla Betlehemiin. Äitini kirjoitti, kuinka oli kuullut useita kirkon työntekijöitä ja nunnia surmatun. Kristuksen syntymäkirkkoon matkalla olleita nuoria oli ammuttu kirkon edessä olevalle aukiolle. Äidin ollessa kirkon tornissa alkoivat Israelin armeijan pommitukset, jossa tuhoutui iso osa läheistä sairaalaa.

Hän teki tältä matkalta ottamistaan valokuvista näyttelyä. Lisäksi hän teetti Kristuksen syntymäkirkosta ottamistaan kuvista postikortteja, joita myymällä hän pyrki tukemaan palestiinalaisia. Hän halusi tehdä Betlehemin kärsimyksen näkyväksi myös suomalaisessa joulunvietossa.

Erityisen voimakkaan oikeudentunnon omaavalle äidilleni kokemukset palestiinalaisten häädystä olivat lähes ylitysepäsemättömiä. Varjot seurasivat häntä myös Suomeen, jossa katusuluilta ja taistelualueilta otetut kuvanegatiivit katosivat mystisesti valokuvaliikkeestä. Israelin lentokentillä ja muissa turvatarkastuksissa äitini sai kokea usein nöyryyttävää kohtelua.

Mariam Leander.

Äiti valmisteli lyhyempää ajankohtaisjuttua Tel Avivin Euroviisuihin liittyen ja kokosi aineistoa laajempaa kirjahanketta varten. Valitettavasti molemmat työt jäivät kesken. Tel Avivissa äitini huomioi, kuinka sapattikäytännöt olivat tiukentuneet rajusti verrattuna aikaisempiin vierailuihin. Hän valitteli ekstremismin leviämistä ja tunnisti hyvin sen vaarat kaikissa Lähi-idän uskonnollisissa suuntauksissa.

Puoli vuotta ennen poismenoaan hän vieraili viimeisen kerran rakkailla paikoillaan Gornyn luostarissa, Betlehemissä ja Ramallahissa. Aavikon tuulet puhalsivat hänet täyteen intoa ja toimintaa, vaikka liikkuminen kotimaassa olikin ollut hiukan kankeaa. Hän myös kertoi haluavansa tulla haudatuksi pyhälle maalle, mutta käytännön syistä hänen leposijansa on Helsingin ortodoksisella hautausmaalla.

Äitiä leimasi kyky innostua valtavasti, toisaalta myös aallonpohjat olivat syviä. Lähi-idän rinnalla Vienan-Karjala ja Venäjän luostarit vetivät häntä puoleensa. Äidin isän suku oli Karjalasta kotoisin, ja hautapaikka karjalaisten runonlaulajien monumentin vieressä tuntuu sekin kodikkaalta.

Odotus
Hän kirjoittaa
muotokuvaani.
Värien ja viivojen
sekamelskasta
ymmärrän, etten
osaa lukea.
Pysähdyn kuljeksimaan
odotusta
sillaksi rakennettua.
Mariam Leander (Mirjam Majava), 1991

Antti Majava

AKYSin läppärikeräys

AKYS on tänä syksynä kerännyt Facebookissa varoja Betlehemiin läppäreihin, jotta köyhien perheiden lapset voisivat osallistua korona-ajan etäkoulunkäyntiin.

Antti Majava tuki äitinsä muiston kunniaksi AKYSin Betlehem-tiliä sekä lahjoitti äitinsä kaksi läppäriä AKYSin keräykseen. Hänen panoksensa auttoi AKYSin saavuttamaan syksyn Facebook-keräyksen tavoitteen: turvata läppäriin saanti neljälle lahjakkaalle ja opinhaluiselle koululaiselle, joilla kaikilla on krooninen sairaus ja vähävaraiset perheet. Kiitos tukijoille. Keräykseen voi vieläkin osallistua, läppärirohjoja voimme toimittaa myös jouluksi. Betlehem-tilin numero näkyy sivulla 6.

Jamila Al-Sabmi tuo läppäriin lääkärimurasta haaveilevalle Mahdi Qaraqille, joka monisairaana joutuu viettämään paljon aikaa sairaalassa.

SIRKKU KIVISTÖ

